

ریاست محترم کانون کارشناسان رسمی دادگستری استان آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، البرز، اصفهان، ایلام، بوشهر، تهران، چهارمحال و بختیاری، خوزستان، خراسان جنوبی، خراسان رضوی، خراسان شمالی، زنجان، سمنان، سیستان و بلوچستان، فارس، قزوین، قم، کردستان، کرمان، کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد، گلستان، گیلان، لرستان، مازندران، مرکزی، هرمزگان، همدان، یزد

سلام. اطلاع دادرسی در دادگاه‌های کشورمان یکی از معضلاتی است که سبب نارضایتی جدی مراجعان به دستگاه قضا شده و مدیران کشور، به ویژه رئیس محترم قوه قضاییه، نیز نسبت به ادامه این شرایط به شدت گلهمند هستند. ایشان، طی بخشنامه‌ای خطاب به مسئولان قوه قضاییه، بجد خواستار کاستن از اطلاع دادرسی و سر و سامان دادن به این نقطه ضعف اساسی شده‌اند. با توجه به سهمی که کارشناسان رسمی، همکاران خودمان، در این امر دارند، بر عهده اینجانب و اعضای شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری و رؤسای کانون استان‌ها و کلیه همکاران کارشناس است که به این وضعیت، در حدی که مسئول آن هستیم، خاتمه بدهیم، و دست‌کم، از شدت و حدت آن بکاهیم و در محدوده مدیریت خود، جلوی ادامه وضعیت موردنظر را، با تمام توان، بگیریم.

به همین منظور و بر اساس مواد ۷ و ۱۹ قانون کارشناسان رسمی دادگستری و به استناد بند ۵ مصوبه مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۲۱ شورای عالی، «دستورالعمل رفتار حرفه‌ای کارشناسان رسمی دادگستری برای حذف عامل کارشناسی در اطلاع دادرسی» به تصویب شورای عالی رسیده و برای اجرا ابلاغ می‌شود.

جناب عالی و ارکان آن کانون مکلف‌اید نسخه‌های آن را در اختیار کارشناسان قرار دهید، ایشان را آموزش دهید، دلالت کنید، تا در نهایت موفق بشویم ابعاد خسارت‌زای اطلاع دادرسی را، به سهم خود، بزدانیم.

معاون محترم نظارت شورای عالی موظف‌اند که با ساز و کارهای کارساز، و بدون مماشات، بر اجرای دستورالعمل پیوست نظارت مؤثر نمایند و حسب مورد، بدون فوت وقت، گزارش عملکرد کانون‌ها را به اینجانب ارائه دهند.

طهماسب مظاهری
رئیس شورای عالی

دستورالعمل رفتار حرفه‌ای کارشناسان رسمی دادگستری

برای حذف عامل کارشناسی در اطلاع دادرسی

تدقیق و طمأنینه لازم و متناسب و پرهیز از شتابزدگی از ضروریات دادرسی و صدور احکام در دادگاه‌هاست. اطلاع دادرسی نه فقط مختص نظام قضایی ایران بلکه پدیده‌ای جهانی است؛ ولی فرایند دادرسی و صدور احکام در محاکم ایران بیش از اندازه زمان‌گیر و طولانی است، به گونه‌ای که علاوه بر نارضایتی مدیران کشور، یکی از موجبات اصلی ناخرسندی عمومی است. در فرآیند رسیدگی به یک پرونده در محاکم دادگستری، مجموعه‌ای از عوامل شامل دفاتر دادگاه‌ها، قضات، انبوه پرونده‌ها، وکیلان مدافع، طرفین دعاوی، و کارشناسان رسمی دادگستری درگیر هستند و هر یک به نحوی عامل اطلاع دادرسی می‌شوند؛ و البته هیچ‌یک از این عوامل به تنهایی موجب اطلاع دادرسی نیست. اما آنچه سهم ماست این است که مرحله کارشناسی در محاکم دادگستری، یکی از عوامل اطلاع دادرسی است، البته نه به آن اندازه که در تریبون‌های عمومی عنوان می‌شود و گناه اطلاع دادرسی را یکسره بر دوش کارشناسان می‌گذارند. با این حال، کانون کارشناسان و کارشناسان رسمی دادگستری در کلیه استان‌ها، این وظیفه را بر عهده دارند که بار این اتهام را، هر چه اندک هم باشد، از دوش کارشناسان رسمی دادگستری بردارند، و این مستلزم کوشش همه جانبه همه ماست.

شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری برای کاستن از سهم کارشناسان در اطلاع دادرسی تمهیداتی اندیشیده و ضمن این دستورالعمل به کارشناسان سراسر کشور ابلاغ می‌نماید.

در ذیل، ابتدا عناوین احصاء شده علل و عواملی را می‌بینید که، بدون تقدم و تأخر، در حوزه ارائه نظریه کارشناسی مسبب اطلاع دادرسی‌اند. سپس دستورالعمل رفتار حرفه‌ای کارشناسان برای کاستن از اطلاع دادرسی و حذف عامل کارشناسی در اطلاع دادرسی آورده می‌شود.

الف. علل و عوامل مسبب اطالۀ دادرسی (سهم کارشناسان)

۱. عدم اشراف لازم به قوانین و آیین‌نامه‌های ذی‌ربط، و دستورالعمل‌های شورای عالی.
۲. اظهارنظر کارشناسی خارج از قرار کارشناسی.
۳. انجام کارشناسی و اظهارنظر باوجود جهات رد قانونی:
(مستند: ماده ۴۲۱ قانون آیین دادرسی کیفری + ماده ۹۱ قانون آیین دادرسی مدنی).
۴. پذیرفتن عضویت در هیئت‌های کارشناسی بدون داشتن صلاحیت در موضوع کارشناسی.
۵. پذیرش تکلیف مالایطاق (پذیرفتن کار کارشناسی خارج از توان و ظرفیت).
۶. اشتغال به امر کارشناسی در ایام مرخصی اعلام‌شده به کانون ذی‌ربط.
۷. بی‌توجهی در موارد زیر:
 - عدم مطالعه دقیق اوراق پرونده؛
 - برنداشتن یادداشت و کلاسۀ پرونده؛
 - ثبت نکردن نام و نام خانوادگی و دیگر مشخصات اصحاب دعوا.
 - ثبت نکردن نام وکیلان و شماره تلفن آن‌ها؛
 - تهیه نکردن کپی از مدارک، دادخواست، شکواییه، ضمیمه پیوست مدارک، نقشه‌ها و کروکی‌ها، نامه‌ها و گواهی ادارات، استشهادیه‌ها، نظریات کارشناسان قبلی موجود در پرونده، احکام قضایی صادر شده در پرونده، یا در سایر پرونده‌های مرتبط با موضوع کارشناسی.
 - گزارش نکردن به مقام قضایی، اگر حق‌الزحمۀ کارشناسی تودیع نشده باشد.
۸. تأخیر در اظهارنظر کارشناسی (یا ارائه گزارش کارشناسی)
۹. عدم درخواست استمهال در مورد قرارهایی که مهلت اعطایی برای اظهارنظر کافی نیست.

۱۰. عدم اعلام معذوریت در امر کارشناسی به مقام قضایی و کسب نکردن موافقت از ایشان.
۱۱. تبانی در کارشناسی و اظهارنظر.
۱۲. عدم تمایل بعضی از کارشناسان در عزیمت به مناطق دور از محل اقامت خود.
۱۳. کمبود کارشناس در بعضی از رشته ها و در برخی از مناطق.
۱۴. تعیین یا درخواست دستمزد خارج از حدود تعرفه.
۱۵. تمکین به تکالیف شفاهی مراجع قضایی برای ارائه نظریه تکمیلی.
۱۶. عدم تمدید پروانه در موعد مقرر.
۱۷. عدم حضور در بازپرسی یا سایر مراجع دعوت کننده، بدون عذر موجه (ماده ۱۶۳ قانون آیین دادرسی مدنی).
۱۸. عدم حضور — انفرادی یا مشترک — در بازدید از محل موضوع کارشناسی در مواردی که کار به هیئت کارشناسی ارجاع می شود.
۱۹. اظهارنظر کارشناسی در یک موضوع مشابه با اختلاف نظریات فاحش.
۲۰. اظهار عقیده کتبی راجع به امر کیفری و/یا حقوقی به صورت ناقص یا مبهم و نارسا (ماده ۳۷ ق.ک.د).
۲۱. استفاده از سربرگ های مشترک در اظهارنظرهای فردی کارشناسان و استفاده از سربرگ های فردی در اظهارنظرهای مشترک.
۲۲. دریافت استعلام های ابهام آمیز.
۲۳. عدم اعلام تغییر نشانی کارشناس و شماره های تماس به کانون.
۲۴. ایرادهای نگارشی در گزارش (نارسا بودن جمله بندی، عدم رعایت طبقه بندی مطالب، نشانه گذاری های نادرست، پارگراف بندی های غلط، به کاربردن جمله های طولانی، و...).

۲۵. تحویل ندادن نظریه کارشناسی به هر یک از اصحاب دعوا، شخصاً یا با پست یا از طریق سیستم الکترونیک.
۲۶. مؤکول کردن تسلیم نظریه کارشناسی به وصول حق الزحمه یا مابه التفاوت هزینه کارشناسی و عدم ابلاغ نظریه کارشناسی و رأی دادگاه تا زمان واریز حق الزحمه یا مابه التفاوت. (ماده ۱۹ ق.ک.)
۲۷. نامشخص بودن مسئول هیئت کارشناسی و ناهماهنگی در مواردی که کار کارشناسی به صورت هیئتی انجام می شود.

خوشبختانه، از ابتدای سال ۱۳۸۹، قوه قضاییه و کانون های کارشناسان رسمی دادگستری اقدامات جدی برای کاهش زمان رسیدگی دعاوی به عمل آورده اند و دستورات لازم به همکاران و دستگاه های تابعه صادر کرده اند. آخرین اقدام در این زمینه، بخشنامه سنجدیده و محکم رئیس محترم قوه قضاییه به شماره ۹۰۰۰/۱۶۲۷۰۹/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۰۹ است. اکنون شورای عالی کارشناسان نیز به دنبال بررسی های فنی ماه های گذشته و در حمایت و پشتیبانی از این تحول ارزشمند، ذیلاً دستورالعمل ناظر به برطرف کردن عامل کارشناسی از فهرست عوامل اطاله دادرسی را به کانون ها و کارشناسان محترم سراسر کشور ابلاغ می نماید.

ش

به موجب ماده ۷ و ماده ۱۹ قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری و به استناد بند ۵ مصوبه مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۲۱ شورای عالی «دستورالعمل رفتار حرفه‌ای کارشناسان برای کاستن از اطاله دادرسی و حذف عامل کارشناسی از اطاله دادرسی» را به شرح زیر ابلاغ می‌نماید. این دستورالعمل از روز ۱۳۹۸/۱۲/۰۱ برای کلیه کارشناسان در سراسر کشور لازم الاجراست.

۱. ابلاغیه‌های مراجع قضایی در سامانه ثنا، هر روز توسط کارشناسان بازدید شود.
۲. کارشناسان در اولین فرصت ممکن، و حتماً پیش از سررسید زمان مندرج در ابلاغیه، به دادگاه یا مرجع قضایی ابلاغ کننده کارشناسی، مراجعه کنند.
۳. قرار کارشناسی به‌طور کامل و دقیق توسط کارشناس مطالعه شود.
۴. کارشناسان نسبت به ارزیابی صلاحیت‌های خود با مفاد قرار کارشناسی، بررسی نمایند و:
 - الف. در صورت داشتن صلاحیت لازم، برای اجرای قرار کارشناسی، قبول کارشناسی نمایند.
 - ب. در صورت عدم برخورداری از صلاحیت لازم برای قرار کارشناسی، به فوریت به دادگاه اطلاع دهند.
۵. کارشناسان نسبت به ارزیابی "جهت رد" طبق قانون اقدام و در صورت وجود جهات رد، بی‌درنگ به مقام قضایی اطلاع دهند و دلیل یا دلایل جهات رد را اعلام کنند.
۶. کارشناسان، در همان شروع کار، اقدامات لازم برای استخراج اطلاعات اولیه پرونده شامل موارد زیر را انجام دهند:
 - ۶-۱. مطالعه کامل پرونده و اسناد موجود در دادگاه؛
 - ۶-۲. اخذ اطلاعات مربوط به اصحاب دعوی و وکلای آنان، برای برقراری تماس با ایشان؛
 - ۶-۳. اخذ اطلاعات کامل مشخصات دارایی‌های موضوع کارشناسی؛ و

